

Tehnička škola Vlasotince

USPEŠNA PRIČA

Partnerstvo za
učenje kroz rad

Техничка школа
Власотинце

Tehnička škola Vlasotince

USPEŠNA PRIČA

Partnerstvo za učenje kroz rad

Tehnička škola
Vlasotinце

Sadržaj

Škola za primer Tehnička škola Vlasotince	4
Bolje šanse za obrazovanje mladih Projekat javno-privatnog partnerstva	6
Saradnjom sa školom do potrebnih kadrova Elrad Srbija	12
Praksu počinju kao deca, a završavaju je kao već formirani ljudi Kompanija Elrad WS-S	14
Napredak učenika očigledan iz dana u dan Kompanija Gruner	16
Želimo dobre majstore i dobre ljude IGM Mladost	18
Školovanje korisno i za privredu i za učenike Kompanija Falke	20
Praksa skrojena po meri đaka i privrede Saradnja sa tekstilnom industrijom	22
Boljom informisanošću do pravog zanimanja Karijerno vođenje i savetovanje	26
Uspešne učeničke kompanije Preduzetništvo u školskoj klupi	28
Učenje i druženje sa vršnjacima iz Nemačke Školsko partnerstvo	32
Činjenice i brojke Tehnička škola Vlasotince	34

Tehnička škola Vlasotince

Škola za primer

Kada je izgrađena 1920. godine, Tehnička škola Vlasotince nosila je naziv Stručna proizvodna škola. Tridesetak godina kasnije promenila je ime u Škola učenika u privredi, što je, čini se, zacrtalo pravac njenog daljeg razvoja. Menjala je nazive, ali ne i opredeljenje da se kontinuirano razvija osluškujući potrebe lokalne privrede i inovirajući nastavu u skladu sa njima. Trenutno školuje đake za pet područja rada: mašinstvo i obrada metala, tekstilstvo i kožarstvo, geodezija i građevinarstvo, elektrotehnika i ekonomija, pravo i administracija. Školu pohađa 525 učenika raspoređenih u 22 odeljenja.

„Svrha obrazovanja jeste osposobljavanje mladih za suočavanje sa izazovima koje im donosi budućnost. Naša škola sarađuje sa privredom kako bi svojim đacima mogla da ponudi obrazovanje za profesije koje su tražene na tržištu rada, odnosno sa

kojima mogu da se zaposle ili, ako to žele, da nastave školovanje. Škola mora konstantno da bude u toku sa trendovima na tržištu rada kako bi ispunila svoju svrhu“, kaže Milivoje Đorđević, direktor Tehničke škole Vlasotince.

Upravo iz tog razloga su škola, opština Vlasotince i Nemačka organizacija za međunarodnu saradnju GIZ ušli u javno-privatno partnerstvo sa kompanijama „Falke“, „Gruner“, „Elrad“, „Elrad Wire Systems“, IGM „Mladost“ i SLR „Vitko“. Škola je od opštine Vlasotince i Vlade Savezne Republike Nemačke, kroz projekt Nemačke razvojne saradnje „Reforma srednjeg stručnog obrazovanja“¹, dobila sredstva za rekonstrukciju školskih radionica. Najveći deo posla na rekonstrukciji volonterskim radom tokom leta realizovali su nastavnici i učenici. Zajedno su gledovali, krečili, zidali zidove

i izrađivali radne stolove, a direktor je, po sopstvenim rečima, dobio nezahvalan posao izolacije staklenom vunom. Danas učenici Tehničke škole Vlasotince u prvoj godini školovanja praktičnu nastavu* obavljaju u novim radionicama, na savremenim mašinama i opremi koju su im donirale kompanije, a od druge godine praktičnu nastavu realizuju u kompanijama u kojima ih, ukoliko se dobro pokažu, očekuje posao nakon završetka školovanja. Možda je to razlog za veliko interesovanje učenika za obrazovni profil industrijski mehaničar, koji je i okosnica ovog javno-privatnog partnerstva. Na ovaj obrazovni profil prebacio se i jedan učenik iz lokalne gimnazije upravo zbog mogućnosti zaposlenja koja mu se posle završetka školovanja pruža.

* Uместо do sada široko prihvaćenih termina praktična nastava i praksa, Zakon o dualnom obrazovanju koji će stupiti na snagu od školske 2019/20. godine govori o učenju kroz rad.

No, iako značajan, javno-privatno partnerstvo nije jedini razlog zbog kogugled ove škole u Vlasotincu konstantno raste. Zahvaljujući dobrim idejama i zalaganju rukovodstva škole i nastavnika, Tehnička škola je u poslednjih nekoliko godina svojim učenicima i učenicama pružila i druge pogodnosti, kao što su studijska putovanja u partnersku školu u Nemačkoj, razvoj primenljivih preduzetničkih veština ili podrška mladima iz marginalizovanih grupa da se školuju. Nastavnici i pedagozi ove škole često i van radnog vremena osmišljavaju programe i aktivnosti u kojima njihovi učenici rado učestvuju, čime su za Tehničku školu Vlasotince izborili status inovativne i moderne obrazovne institucije u kojoj se formiraju kvalitetni stručnjaci, ali i dobri ljudi.

↑ Tehnička škola Vlasotince

¹ Projekat „Reforma srednjeg stručnog obrazovanja u Srbiji“, pod pokroviteljstvom Vlade Savezne Republike Nemačke, sproveđe Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja RS i GIZ. Kroz ovaj projekat je, u okviru formalnog sistema srednjeg stručnog obrazovanja, uveden model sa elementima dualnog obrazovanja, u skladu sa potrebama privrede i uslovima u Srbiji.

Projekat javno-privatnog partnerstva

Bolje šanse za zapošljavanje mladih

Tehnička škola Vlasotince već decenijama sarađuje sa lokalnom privredom u obrazovanju svojih učenika, a uspesi proistekli iz višedecenijskog iskustva ohrabrili su je da tu saradnju pokuša da podigne na viši nivo. Sa tim ciljem u maju 2016. godine uspostavljen je javno-privatno partnerstvo između škole, opštine Vlasotince, Nemačke organizacije za međunarodnu saradnju GIZ i lokalnih kompanija („Grunder“, „Elrad“, „Elrad Wire Systems“, IGM „Mladost“, „Falke“ i SLR „Vitko“), koje su prepoznale značaj svog aktivnog učešća u obrazovanju radne snage koja im je potrebna. Rezultat tog partnerstva jeste uvođenje novog obrazovnog profila industrijski mehaničar i renovirana školska radionica u kojoj se realizuje praktična nastava. Ukupan obim investicija strana potpisnica sporazuma o javno-privatnom partnerstvu iznosi oko 100.000 evra, a značajne uštede ostvarene su zahvaljujući

napornom radu direktora škole, nastavnika i učenika koji su lično učestvovali u radovima na obnovi i opremanju radionice.

Kada pionirski poduhvat preraste u uspeh...

„Svaki početak je težak“, kaže direktor Tehničke škole Milivoje Đorđević. Ni odluka o uvođenju novog trogodišnjeg profila po modelu sa elementima dualnog obrazovanja nije dočekana bez strepnje i negodovanja. Nastavnici praktične nastave brinuli su se da će im biti smanjen fond časova, ali i da škola neće uspeti u prvoj godini da upiše dovoljno đaka za ovu, široj javnosti do tada nepoznatu struku. Međutim, u prvo odeljenje za profil industrijski mehaničar upisalo se 30 učenika, a kako se ispostavilo, škola će

↑ Milivoje Đorđević, direktor Tehničke škole Vlasotince

morati da raspisi konkurs za još jednog nastavnika praktične nastave zbog povećanog interesovanja dece za ovaj profil.

Jovica Ilić, nastavnik praktične nastave u Tehničkoj školi Vlasotince, priznaje da je u početku strepeo da li će se bar 10 učenika opredeliti za ovaj obrazovni profil. Iznenadio se kada je saznao da je popunjeno celo odeljenje i da su neki zainteresovani učenici ostali ispod crte.

Njegov kolega Svetomir Jovanović kaže da je bio sumnjičav u vezi sa ovim novim modelom nastave, a sada je siguran da je to „pun pogodak i za školu, i za preduzeća, i za učenike“. Da su svi učesnici u ovom projektu zadovoljni, potvrđuje i Srboljub Miljković, takođe nastavnik praktične nastave, i dodaje da je zbog toga školi porastao ugled, te da ona privlači sve više đaka.

Međutim, posao direktora škole se tu ne završava. Milivoje Đorđević, naime, i dalje obilazi kompanije u Vlasotincu i okolini i raspituje se koje su im profesije potrebne. U skladu sa tim saznanjima planira upis narednih generacija učenika jer, kako kaže, „škola uvek mora da osluškuje puls privrede“.

Kako funkcioniše model sa elementima dualnog obrazovanja u Vlasotincu

Vremena kada su pod praktičnu nastavu potpadali i kupovina bureka i kuvanje kafe zaposlenima sada su prošlost. Međusobna prava i obaveze kompanije i učenika na praksi sada su jasno definisani ugovorima i moraju se poštovati.

U prvoj godini školovanja učenici imaju praktičnu nastavu jedan dan nedeljno u školskim radionicama, dok se od druge godine praksa realizuje u kompanijama koje sarađuju sa školom, i to u drugoj godini dva puta, a u trećoj tri puta nedeljno.

Vlasotinačke kompanije su u obavezi da učenicima obezbede kvalitetnu praktičnu nastavu uz stalni nadzor i podršku obučenih instruktora, kao i novčanu naknadu za učenje kroz rad. Pre nego što se u listi želja izjasne gde bi želeli da obavljaju praksu, učenici obilaze sve kompanije koje sarađuju sa školom. Prilikom odabira vode se različitim saznanjima koja imaju o firmama – o visini zarada, radnim uslovima, činjenici da li je u njima zaposlen neko koga poznaju i sl. Odluku koga će primiti na praksi

nadležni u kompanijama donose nakon intervjua sa učenicima. Pokazalo se da je ovakav sistem selekcije učenika efikasan, a u najvećem broju slučajeva ispunjene su i želje učenika i očekivanja kompanija.

Tokom vremena provedenog u kompanijama đaci se, osim što steknu praktična znanja i veštine, nauče i timskom radu, poslovnoj komunikaciji, radnoj disciplini i mnogim drugim veštinama koje ne mogu da steknu u školskoj radionici. Prema rečima Svetomira Jovanovića, nastavnika praktične nastave, deca su se neočekivano brzo prilagodila i pokazala veliku motivaciju: „Kada su me prvi put pitali da ostanu duže od predviđenih šest časova u kompaniji, mislio sam da se šale. Ali ispostavilo se da su bili ozbiljni. Želeli su da što više nauče.“

↓ Industrijski mehaničari u renoviranoj radionici

Podrška lokalne samouprave

Prema rečima Zorana Todorovića, predsednika opštine Vlasotince, lokalna privreda se ubrzano razvija zahvaljujući unapređenju poslovnog ambijenta, blizini autoputa, ali i saradnji sa obrazovnim sistemom. Gospodin Todorović, inače bivši nastavnik fizike u Tehničkoj školi Vlasotince, razume značaj kvalitetnog obrazovanja ne samo za učenike već i za lokalne kompanije koje će ih u budućnosti zapošljavati.

„Svaka lokalna samouprava mora da vodi računa o obrazovanju, koje je temelj

razvoja društva. Mi konstantno pripremamo projekte i redovno se javljamo na konkurse Kancelarije za upravljanje javnim ulaganjima. Finansijska sredstva prikupljena na taj način i novac iz našeg budžeta intenzivno ulažemo u prostvatu. Nadamo se da ćemo, ako mladima pružimo dobre uslove za usavršavanje i izgradnju karijere u Vlasotincu, spreciti njihov odlazak u velike gradove, što je, nažalost, problem sa kojim se suočavaju sva mala mesta u Srbiji. Vredni i inovativni mlađi ljudi su veliki potencijal za svaki grad, selo ili naselje. Iz tog razloga na ulaganje u obrazovanje ne gledamo kao na trošak već kao na investiciju u budućnost“, kaže Todorović.

↓ Zoran Todorović, predsednik opštine Vlasotince

↑ Mapa opštine Vlasotince

Zbog svega toga, opština Vlasotince sistemske je investirala u poboljšanje uslova za rad u školama, ali i ušla u javno-privatno partnerstvo prilikom uvođenja modela sa elementima dualnog obrazovanja. Samo u opremanje radionica za praktičnu nastavu u Tehničkoj školi Vlasotince uložila je oko 20.000 evra.

„Sledeći korak je rad na promeni svesti o određenim profesijama. Vlasotinačkim kompanijama nedostaju zanatsko-tehničke struke za kojima ne vlada veliko interesovanje među decom i mladima. S druge strane, deca se masovno školju za profesije koje lepo zvuče, ali sa kojima se ne može naći posao. Možda nam je promakla činjenica da su se vremena promenila i da se logika 'upisaču dete na fakultet kako ne bi moralio da radi' pokazala kao pogrešna. Nije sramota raditi. Naprotiv, samo čovek

koji vredno radi može sebi da osigura kvalitetan i ispunjen život, uz saznanje da je sopstvenim zalaganjem doprineo i društву“, zaključuje Zoran Todorović.

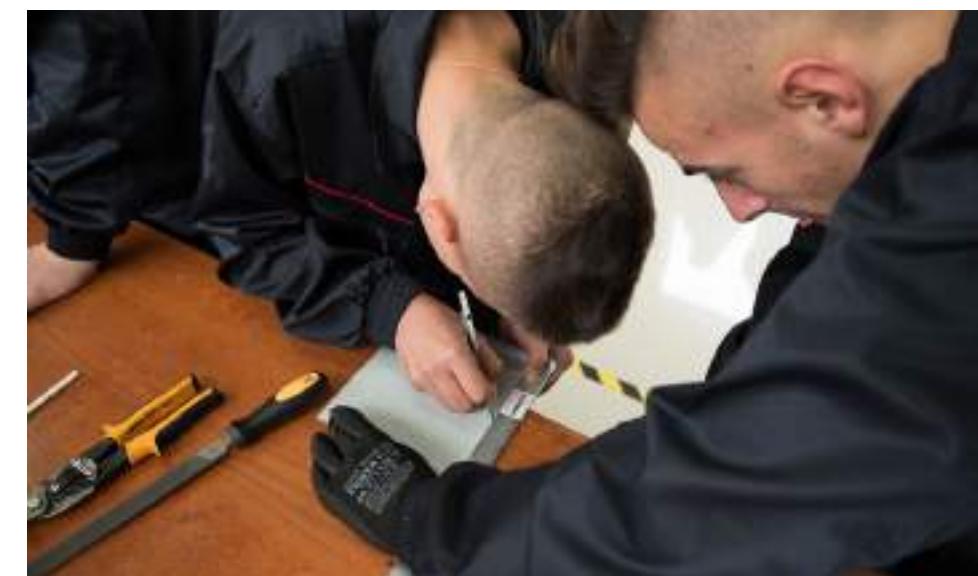
Ulaganje u obrazovanje kao poslovna strategija

Javno - privatno partnerstvo predstavlja zamajac razvoja Tehničke škole Vlasotince, a ne bi ga bilo da kompanije „Falke“, „Grunder“, „Elrad“, „Elrad Wire Systems“, IGM „Mladost“ i SLR „Vitko“ nisu prepoznale svoj interes da se aktivno uključe u školovanje svojih budućih kadrova. Ove firme vrlo ozbiljno pristupaju ulaganju u obrazovanje jer su svesne da, kroz praksu koja se realizuje u njihovim pogonima, učenike mogu da profilišu shodno svom poslovnom procesu i u skladu sa svojim potrebama.

Učenici druge godine obrazovnog profila industrijski mehaničar dva puta nedeljno po šest sati provode na praktičnoj nastavi u ovim kompanijama i za to vreme stiču veštine i znanja koje mora posedovati svaki dobar industrijski mehaničar, a to su: adekvatno praćenje rada industrijskih mašina, obavljanje preventivnog i korektivnog održavanja mašina, sprovođenje mašinske obrade jednostavnih delova i montaža podsklopova industrijskih mašina. U trećoj godini u kompanijama će provoditi tri dana nedeljno, tako da bi po završetku školovanja trebalo da budu osposobljeni za samostalan rad u privredi, bez potrebe za dodatnim usavršavanjem.

Osim kvalitetne praktične nastave, na savremenim mašinama i uz nadzor i podršku instruktora obučenih za rad sa mladima, kompanije učenicima obezbe-

↓ Učenici u profilu industrijski mehaničar

đuju i novčanu naknadu za učenje kroz rad u iznosu od oko 6.500 dinara mesečno. Za većinu mladih to je dodatni podsticaj i motivacija da ozbiljno i posvećeno ispunjavaju obaveze koje kao učenici imaju.

Poslodavci koji prate napredak učenika na praktičnoj nastavi su, kako sami kažu, veoma zadovoljni rezultatima i veština koje su oni stekli. Sa druge strane, i iskustva učenika su pozitivna – oni ističu da su osim stručnih znanja i veština stekli i uvid u to kako izgleda proces rada u realnim uslovima odnosno u privredi, kako funkcioniše timski rad i koliko je važno poštovati radnu etiku. Osim kompanija, zadovoljni su i nastavnici i direktor škole, jer su đaci, uvidevši da im se učenje može isplati, postali disciplinovani i na teorijskim časovima, popravili su ocene i smanjili broj izostanaka iz škole.

Saradnjom sa školom do potrebnih kadrova

Slovenačka kompanija „Elrad“ prisutna je u Vlasotincu od 2004. godine. Bavi se proizvodnjom delova za elektronske uređaje za klijente kao što su „Bosch“, „Samsung“, „Panasonic“ i brojne druge kompanije. Od 2014. do kraja 2017. broj zaposlenih u firmi porastao je za 30 odsto – na 550 radnika. Pošto njihovo poslovanje raste brzo i stabilno, oni razmišljaju i na duže staze o otvaranju novih radnih mesta. Zbog toga su već od prve generacije industrijskih mehaničara Tehničke škole Vlasotince u

svoje pogone na praksi primili šest učenika ovog profila.

„Mi smo pre svega elektronska industrija i zato su nam potrebni stručni radnici. U ovoj delatnosti nije jednostavno obučavati nekoga ko nema prethodnog znanja iz elektro i mašinske struke, i zato se nadamo da ćemo kroz saradnju sa školom dobiti zaista dobre kadrove, koji rade posao koji vole i obavljaju ga profesionalno“, kaže Sreten Kodalović, direktor ove kompanije u Srbiji.

▼ Praksa u kompaniji Elrad

Prema rečima Kodalovića, đaci su u prvim danima praktične nastave u kompaniji bili prilično opušteni, ali su se vremenom naučili radnoj disciplini i veština poslovne komunikacije. „Shvatili su da će i njima i njihovim kolegama posao biti olakšan ako budu jasni i precizni u komunikaciji i ako poštuju pravila ponašanja na radnom mestu. Takav pristup će im svakako koristiti ako se zaposle u „Elradu“ ili u nekoj drugoj kompaniji. Naravno, njihove starije kolege su ipak svesne da su oni mlađi i da imaju potrebu da se druže i da budu veseli. Zato im ponekad prilagode proces učenja kroz rad, ali uz uslov da zadrže profesionalnost. Cilj nam je da se zaposleni dobro osećaju u fabrići, i zbog njihovog ličnog zadovoljstva, ali i zbog toga što su svi produktivniji ukoliko je radna atmosfera pozitivna“, priča Kodalović.

Goran Stojanović, instruktor u ovoj kompaniji, tvrdi da su đaci ozbiljno shvatili praktičnu nastavu i razumeli značaj uzajamnog poštovanja između kompanije i radnika, odnosno učenika na praksi: „To što imaju novčanu naknadu, plaćen ručak i kafu na pauzama, kao i slične benefite koje im kompanija obezbeđuje, uverilo ih je da se rad isplati.“

„Elrad“ će uskoro udvostručiti proizvodne kapacitete, a svoju posvećenost obrazovanju budućih zaposlenih demonstrirao je i izgradnjom radionica u kojima će đaci učiti na najsvremenijim uređajima, uključujući i video-bim i računare. „Rukovodstvo kompanija koje imaju dugoročnu strategiju razvoja mora da razmišlja o kreiranju budućih kadrova. Iz toga bi moglo imati i profesionalne i lične koristi – kvalitetne radnike, ali i svest o tome da su pomogli mlađim ljudima da se lakše osamostale“, zaključuje direktor „Elrada“.

*Reč
učenika*

Trogodišnje obrazovanje nije čorsokak

Predrag Stojanović (16)

„U osnovnoj školi nisam imao baš realnu ideju šta bih mogao da upišem sve dok nisam čuo drugare kako pričaju o smeru industrijski mehaničar koji pruža mogućnost prakse u preduzećima. Pošto sam oduvek voleo da radim sa mašinama, odmah mi je bilo jasno da je Tehnička škola najbolji izbor za mene. I bio sam u pravu – sada radim upravo ono što sam želeo: nadgledam rad mašina i otklanjam probleme, ako ih ima.“

Marko Nikolić (16)

„Kada sam počeo praksu u 'Elradu', shvatio sam koliko je rad u proizvodnji ozbilna stvar, ali i koliko je dobar osećaj kada sam zaradiš neki novac. Međutim, to što sam upisao trogodišnji smer ne znači da nemam drugih mogućnosti. Planiram da se zaposlim, pa da vanredno završim i četvrtu godinu.“

Kompanija Elrad WS-S

Praksu počinju kao deca, a završavaju je kao već formirani ljudi

„Elrad WS-S“ i „Elrad Srbija“ pripadaju istoj grupaciji, ali imaju razlike proizvode. Ono što ih, međutim, povezuje jeste spremnost da učestvuju u obrazovanju učenika Tehničke škole Vlasotince. „Elrad WS-S“ proizvodi opremu za ručne alate, belu tehniku, baštenske uređaje, kamenarske prikolice, sa fokusom na kablove i kablovske setove. I pre ubrzanog razvoja

električnih uređaja beležili su napredak poslovanja, a sada, posle 2017. u kojoj se ceo svet fokusira na razvoj uređaja na baterijski pogon, očekuju vrtoglav rast.

„U narednom periodu napravićemo i alatnicu i sami izradivati alate. Zbog toga su nam potrebni industrijski mehaničari, kojih doskora nije bilo u Vlasotincu.

↓ Učenik na praktičnoj nastavi u kompaniji Elrad WS-S

Međutim, sada na praksi imamo učenike čijim smo napretkom veoma zadovoljni, a nadamo se da ćemo sledeće godine imati i nove“, kaže direktor firme Ivan Nedeljković i dodaje da su konstantno u kontaktu sa Tehničkom školom koju redovno obaveštavaju o strukama koje im nedostaju.

Za sada u „Elradu WS-S“ praktičnu nastavu obavljaju samo budući industrijski mehaničari, koji su se toliko dobro uklopili u podmlađeni radni kolektiv da se ne prepoznaće ko je učenik, a ko zaposleni. Igor Mirčić, njihov instruktor, kaže da na početku nije bilo tako: „Kada su prvi put ušli u fabriku, nisu znali gde je izlaz, gde su mašine i gde se drže alati. Prvog dana kasnili su pet minuta. Međutim, ubrzo su shvatili koliko je važno da se rad obavlja u kontinuitetu. Sada su vredni, snalažljivi

i profesionalni, mada, naravno, svako od njih sazревa različitim tempom. Čini mi se da su kod nas u firmu došli kao deca, a iz nje će izaći, ili u njoj ostati, kao odrasli ljudi.“

Da će ovi mladi ljudi jednog dana biti dobri radnici, potvrđuje i činjenica da ponекad, kada fabrika ne može da postigne da u zadatim rokovima proizvede velike narudžbine, učenici uskoče u proizvodnju.

Direktor tvrdi da su oni u „Elrad WS-S“ doneli i značajnu dozu pozitivne energije, koja će zajedno sa njihovom stručnošću po završetku škole mnogo značiti kompaniji. „U svakom slučaju, ulaganje u obrazovanje ne može biti promašaj. To su mala sredstva u odnosu na ono što dobijete – profesionalce koji će vam obezbediti konkurentnost na tržištu“, tvrdi Nedeljković.

Reč učenika

I učenje i džeparac

Veljko Đokić (15)

„Ja sam oduvek znao da želim da radim u fabrici, i to sa mašinama. Zato sam se i odlučio za smer industrijski mehaničar. Ovde u firmi prvi put u životu video sam toliko ljudi koji rade na mašinama, potpuno fokusiranih na svoj posao. Bili su veoma zainteresovani za ono što rade, što mi je u početku delovalo nestvarno, ali sad sam i ja takav.“

Milan Stojanović (16)

„Ja nisam oduvek znao šta želim da budem kad porastem, ali sam za ovaj obrazovni profil čuo od nastavnika fizičkog i delovao mi je zanimljivo. Zato sam i upisao Tehničku školu i nisam se pokađao. Sviđa mi se i posao, ali i to što sad dok sam na praksi dobijam naknadu, pa ne moram da tražim džeparac od roditelja.“

Kompanija Gruner

Napredak učenika očigledan iz dana u dan

Nemačka kompanija „Gruner“, jedan od najvećih proizvođača energetskih releja za strujomere i automobilsku industriju, otvorila je fabriku u Vlasotincu 2007. godine i od tada beleži konstantan rast poslovanja. U 2017. zapošljavala je 480 ljudi, s planom da do 2020. godine potpiše ugovor sa još 50 radnika. Iz tog razloga se i uključila u projekat javno-pravatnog partnerstva.

„Na početku našeg poslovanja uglavnom smo sklapali delove i izvozili ih, međutim, vremenom smo počeli da se bavimo i kompleksnijom proizvodnjom, pa sada pravimo i alate i druge metalne delove. Za taj posao nam je ipak potrebno više industrijskih mehaničara, što je bio naš motiv da uđemo u ovaj projekat“, kaže Vladica Stanković, direktor „Grunera“ u

Vlasotincu. U ovoj kompaniji u 2017. godini osam učenika Tehničke škole pohađalo je praktičnu nastavu, na obostrano zadovoljstvo.

„Instruktor koji radi sa učenicima stalno izveštava o njihovom napretku i smatra da su oni veoma motivisani i značiteljni“, kaže Stanković i dodaje da bi na sličan način mogli da se obrazuju i studenti jer iskustvo privrede pokazuje da ni oni nemaju dovoljno praktičnih znanja po završetku školovanja. Prema njegovim rečima, privreda bi trebalo aktivnije da se uključi u obrazovanje jer je to u njenom interesu, uostalom, ona će zapošljavati mlade koji završavaju srednje škole i fakultete. U „Gruneru“ zato ističu značaj saradnje privrede, škola i lokalnih samou-

prava, ali i kompanija međusobno, koje bi trebalo da zajedno rade na identifikovanju potrebnih profesija i njihovih kvalifikacija. Na taj način je u Vlasotincu i utvrđena pojačana tražnja za industrijskim mehaničarima, koji se sada obučavaju u najuspešnijim firmama u ovom kraju.

Bojan Davinić, koji kao instruktor redovno sarađuje sa učenicima i nadzire njihov napredak, ističe da su industrijski mehaničari koji dolaze u „Gruner“ na praktičnu nastavu veoma disciplinovani i da su svakim danom sve veštiji: „Oni su jako mlađi, tek su druga godina srednje škole, ali uprkos tome od njih osmorice već četvoricu mogu potpuno samostalno da obavljaju posao. Nadamo se da će do završetka školovanja svi biti sposobljeni za rad.“

*Reč
učenika*

Bolje se radi kada voliš svoj posao

Marko Mihajlović (16)

„Još kao mali sam voleo da radim oko mašina, stalno sam nešto eksperimentisao... Kada sam čuo da u Vlasotincu postoji mogućnost da se školujem za industrijskog mehaničara, odmah sam znao da je to posao za mene. Dodatno mi se svidelo kad su mi rekli da ćemo imati praksu u kompanijama. Čim smo kročili u fabriku, shvatili smo koliko je ovaj posao ozbiljan i sami smo brzo postali disciplinovаниji, bez pritiska sa strane. Želeli smo da se pokažemo kao odgovorni i vredni, i nadam se da smo uspeli u tome.“

Boris Aleksić (16)

„Odlučio sam da budem industrijski mehaničar onda kada su mi rekli da će tokom školovanja imati praktičnu nastavu u kompaniji. Mislim da se na taj način lakše i brže uči. Odgovara mi praksa u 'Gruneru' i sviđa mi se to što nas kolege tretiraju kao da smo ravнопravni. A uprkos tome zna se ko je majstor a ko učenik, neke granice moraju da postoje.“

Učenici na praksi u kompaniji Gruner

Želimo dobre majstore i dobre ljude

Kompanija „Mladost“ jedan je od najznačajnijih proizvođača građevinskog materijala u regionu. Imala je četiri ogranka, od kojih ciglana u Vlasotincu proizvodi blokove i zapošljava oko 100 ljudi. Budući da se ova privredna grana u poslednjih nekoliko decenija brzo razvijala, i kompanija „Mladost“ morala je da prati tehnološke trendove, te je smanjila ideo ručnog rada u proizvodnji.

Međutim, zbog rasta automatizacije, odnosno povećanja broja mašina koje proizvode blokove, suočili su se sa problemom deficita radne snage. Zapošljavali su razne struke na poziciji industrijskih mehaničara, ali morali su da ulažu mnogo vremena i truda u njihovu obuku. Kada im se pružila prilika da saraduju sa stručnom školom, obećuće su je prihvatali i u 2017. godini na praksi u

↓ Učenik na praksi u kompaniji IGM Mladost

svoje pogone primili pet učenika Tehničke škole Vlasotince koji se školuju za industrijske mehaničare.

„Đaci u početku uče o svim vidovima održavanja mašina, a prolaze i kroz elektro, mašinske i metalostrugarske radionice. Kada isprobaju sve opcije koje su u ponudi i porazgovaraju sa iskusnim instruktorima koji su uočili njihove talente, imaju priliku da se izjasne gde bi želeli da rade. Na taj način se opredeljuju za pozicije koje im najviše odgovaraju“, kaže Aleksandar Nikolić, direktor ove fabrike.

Kompanija će na ovaj način dobiti stručne radnike koji su se već tokom praktične nastave uklopili u kolektiv. „Nama je bitno da prilikom zapošljavanja imamo uvid u kvalifikacije i talente svojih budućih kadrova, ali i u to kakvi su oni kao ljudi. Osim struč-

njaka, želimo da zapošljavamo pristojne i stabilne ličnosti, odnosno dobre ljude, kako bismo zadržali prijatnu atmosferu na poslu. Čovek provede trećinu svog života na radnom mestu, te je bitno da se na njemu oseća prijatno. Zato je važno da vidimo da li će se ti mlađi ljudi dobro uklopiti u kolektiv i osećati prihvaćeno. Na kraju krajeva, i njima je bitno da znaju u kakvu firmu dolaze, a najbolji uvid u to mogu ostvariti ako provode u njoj nekoliko dana nedeljno dok se još školuju“, tvrdi Nikolić.

Kompanija „Mladost“ planira da zaposli učenike koji se dobro pokažu i zbog toga će im, pored naknade od 6.500 dinara, ponuditi i stipendiju. Osim toga, poučeni iskustvom sa industrijskim mehaničarima, odlučili su da nastave saradnju sa Tehničkom školom i u obrazovanju bravara-zavarivača, koji su im takođe potrebni u proizvodnji.

*Reč
učenika*

Ponosni na svoj napredak

Dušan Andelković (16)

„Dok sam bio u osnovnoj školi, prisustvovaо sam prezentaciji profila industrijski mehaničar, o kojem pre toga nisam znao mnogo. Svidelo mi se ono što sam čuo, pa sam odlučio da upišem taj smer. Najbolji momenat tokom školovanja bio je početak prakse u „Mladosti“. Moram da priznam da, kada sam prvi put ušao u fabriku, nisam znao gde se nalazim. Vremenom sam stekao dosta iskustva i sada se dešava da, kada imamo previše narudžbina, sam proizvodim neke delove.“

Kristijan Đenić (16)

„Upisao sam ovaj obrazovni profil jer sam čuo da sve više vlasotinačkih kompanija zapošljava industrijske mehaničare. U prvoj godini imali smo praksu u školi koja nas je uvela u ovo zanimanje, ali najviše smo naučili kada smo počeli s praksom u „Mladosti“. Tek kada počnete da dolazite u fabriku shvatite sve mora dobro da funkcioniše. Posao morate ozbiljno da shvatite kako ne biste zaustavljali proizvodnju, što se i ja trudim da ispunim.“

Kompanija Falke

Školovanje korisno i za privredu i za učenike

Kompanija „Falke Serbia“ d. o. o. Leskovac počela je sa proizvodnjom tekstila u tom gradu 2012. godine, i od tada beleži konstantan rast poslovanja i broja zaposlenih. Tokom prve godine proizvodnje u ovoj kompaniji radilo je 159 zaposlenih, da bi taj broj u 2017. bio povećan na 730. Međutim, zbog rasta obima poslovanja, „Falke“ će biti po-

trebno još kadrova, što je bio jedan od razloga za ulazak u javno-privatno partnerstvo sa Tehničkom školom Vlasotince u oblasti obrazovanja industrijskih mehaničara.

Prema rečima Tatjane Galijaš, HR nadžerke u „Falkeu“, saradnju jeinicirala škola, a kompanija ju je rado prihvatile.

↓ Učenici na praktičnoj nastavi u kompaniji Falke

Obe strane u ovom partnerstvu prepozna-le su zajedničke ciljeve – „Falkeu“ su potrebni novi zaposleni koji bi bili obučeni na najmodernijim mašinama i opremi, a školi partner koji bi njenim đacima mogao da obezbedi kvalitetnu obuku i bolje šanse za zaposlenje posle završetka školovanja.

„Učenicima, za koje se nadamo da će uskoro biti i naši zaposleni, prenosimo konkretno i savremeno znanje koje je primljivo u realnom životu. Mi, sa druge strane, dobijamo kadrove koji već imaju iskustvo rada u 'Falkeu', ali i priliku da sa-gledavamo njihov napredak kroz školovanje“, kaže Galijaš i dodaje: „Učenje kroz rad razvija sposobnosti đaka da rade timski,

povećava osećaj njihove lične odgovorno-sti na radnom mestu, ali i razvija njihovu svest o važnosti bezbednosti i zdravlja na radu. Veoma smo zadovoljni motivisano-šću i posvećenošću učenika koje imamo na praksi.“

Instruktor u „Falkeu“ Jovica Nikolić kaže da su đaci veoma radoznali, želes što više da nauče i pokazuju visok stepen moti-vacije. „Redovni su na praksi, dolaze pre početka radnog vremena, imaju radne navike i shvatili su šta znači timski rad“, kaže Nikolić i dodaje da se instruktori tru-de da učenicima zadaju raznovrsne zadat-ke kako bi što više naučili, ali i kako bi im učenje učinili zanimljivijim.

*Reč
učenika*

Praksa zanimljivija od teorije

Ognjen Mihajlović (16)

„Ja sam se iz gimnazije prebacio u Tehničku školu Vlasotince kada sam čuo koliko je praksa u kompanijama zanimljiva. U gimnaziji smo učili samo teoriju, što mi nije odgovaralo. Tek ovde u 'Falkeu' shvatio sam koliko je korisna praktična nastava. Stekao sam znanja koja stvarno umem da primenim.“

Stefan Stašić (16)

„Nisam mnogo znao o zanimanju indu-strijski mehaničar, ali sam od drugara čuo da je traženo kod poslodavaca. Upisao sam se u školu, počeo da idem na praksu u 'Falkeu' i u međuvremenu zavoleo ovaj posao. Tome je doprinela i dobra atmo-sfera u kompaniji, odnosno ljubaznost starijih kolega kojima nikad nije problem da odvoje malo vremena da nam pokažu ono što ne znamo.“

Saradnja sa tekstilnom industrijom

Praksa skrojena po meri đaka i privrede

Šezdesetih godina prošlog veka u Jugoslaviji je zaživeo specifičan koncept saradnje obrazovnog sistema i kompanija poznat pod nazivom Škola učenika u privredi (ŠUP). Tada su učenici srednjih škola teorijska znanja sticali u đačkim klupama, a praksi pohađali u državnim preduzećima. Vremenom je ova obrazovna politika napuštena, ali se nezvanično zadržala u pojedinim školama, ponavljajući u trogodišnjim tehničko-zanatskim smerovima.

Jedna od škola koje su nastavile da saradjuju sa privredom, u donekle izmenjenim uslovima, jeste i Tehnička škola Vlasotince. Ova srednja stručna škola uspostavila je zvaničnu saradnju sa firmama „Fiorentino Company“ i „Manifattura Europea“ u koje učenici/ce tekstilnih smerova odlaze na praktičnu nastavu. „Većina učenica koje su upisale smer konfekcionar tekstila zna da je šta ovaj posao podrazumeva i njihova očekivanja su ispunjena. Imali smo samo jednu učenicu koja je na početku praktične nastave u kompaniji shvatila da ovaj

posao nije za nju, na šta takođe gledamo kao na uspeh jer smatramo da je bolje ako mladi shvate da li su talentovani za određenu profesiju dok su još u godinama kada im je lakše da se prekvalifikuju“, kaže nastavnica praktične nastave Snežana Pavlović. Ona ističe da su učenice bile oduševljene kada su otišle u firme i videle nove, modernije i raznovrsnije mašine, ali i kvalitetne materijale, kakve škole nisu u mogućnosti da im obezbede. „Najveće oduševljenje i ponos ipak pokazuju kada prvi put same proizvedu neki komad odeće za koji znaju da ima realnu upotrebnu vrednost“, zaključuje Snežana Pavlović.

Od školske 2017/18. godine Tehnička škola Vlasotince uvela je i trogodišnji profil modni krojač, te će saradnja sa tekstilnom industrijom obuhvatiti i đake koji se školuju za tu struku. Nastava za buduće modne krojače realizuje se po modernizovanom nastavnom planu i programu i po modelu sa elementima dualnog obrazovanja.

↑ Učenica na praksi u firmi Fiorentino Company

Fiorentino Company: Pratimo i zapošljavamo talente

Nutrikato Fiorentino je 2000. godine iz rodne Italije došao u Srbiju da bi u Vlasotincu osnovao tekstilnu kompaniju koja šije odeću za poznate svetske brendove kao što su „Trussardi“, „Guess“, „Max Mara“ i drugi. Nakon osamnaest godina na čelu kompanije je njegov sin Andrea Fiorentino, koji širi poslovanje, povećava izvoz robe i pravi dugoročne strategije za razvoj preduzeća. Sastavni element tih strategija uvek je i saradnja sa Tehničkom školom Vlasotince, za sada na obrazovanju konfekcionara tekstila, a od školske 2018/19. godine i modnih krojača.

„Uvek je bilo teško naći kvalitetne konfekcionare i krojače. Iz tog razloga smo uspostavili saradnju sa školom koja šalje učenike i učenice u našu fabriku na praktičnu nastavu, a mi ih, ako se dobro pokažu, posle završetka školovanja zapošljavamo“, kaže Fiorentino i dodaje da je 80 odsto njihovih zaposlenih završilo upravo Tehničku školu Vlasotince.

Na đake gledaju kao na potencijalne zaposlene, trudeći se da im omoguće lakše prilagođavanje na uslove rada u fabrici, ali i da im pruže pravi uvid u zahteve ove struke. Nadaju se da će na taj način privući kvalitetne kadrove, koji će se lako uklopiti u kolektiv.

„U početku ih raspoređujemo na različite mašine da bismo utvrdili njihove afinitete i specifične talente. Na osnovu praćenja njihovog napretka na raznovrsnim pozicijama raspoređujemo ih na radna mesta koja im najviše odgovaraju. Često nam i nastavnica praktične nastave iz škole sugeriše na kojim pozicijama bi neka od učenica bila produktivnija, jer ona svakako bolje od nas poznaje svoje dake. Strategija raspoređivanja na različita radna mesta je važna iz dva razloga: zato što deca kroz ostvarivanje svojih talenata stiču samopouzdanje, ali i zbog toga što mi dobijamo kvalitetnije radnike i radnice. Primera radi, prosečan kaput sastoji se iz 30-50 delova. Nekome, ko ima strpljenja, više odgovara da kroji sitne delove poput džepova, a nekome drugom da radi krup-

nije elemente ili da sastavlja kaput. Kada je svako angažovan na poslu u kojem je najbolji, onda ostvaruje i najbolje rezultate“, zaključuje Andrea Fiorentino.

Manifattura Europea: *Dobri radnici se ne nalaze slučajno, oni se stvaraju*

Domaća tekstilna kompanija „Manifattura Europea“ dokaz je da nisu samo strane kompanije proaktivne kada je u pitanju ulaganje u obrazovanje. Već godinama u pogonima ove firme realizuje se praktična nastava za buduće konfekcionare tekstila, a od školske 2018/19. otvorile vrata i učenicima i učenicama koji se školuju za modne krojače.

▼ Praktična nastava u kompaniji Manifattura Europea

Saradnja sa tekstilnom industrijom

„Svake godine primamo u radni odnos određeni broj svršenih učenika Tehničke škole i taj običaj nećemo prekinuti. Sada ćemo moći da pratimo napredak učenica koje su kod nas na praksi i da na osnovu toga donosimo odluku o njihovom zapošljavanju. S druge strane, i one će biti u prilici da donesu informisanu odluku o tome da li žele da rade za nas, u uslovima koje im pružamo“, kaže Arsenije Mitrović, vlasnik „Manifatture“.

On dodaje da kompaniji prilikom razmatranja uključivanja u projekat ni u jednom

trenutku problem nisu bila materijalna ulaganja već pronalaženje instruktora – profesionalca koji želi i ume da radi sa mladima – i njegovo izdvajanje iz proizvodnje više puta nedeljno. „Ipak, svesni smo da ne možemo naći radnike u čije je usavršavanje neko drugi ulagao pa je odlučio da ih velikodušno prepusti nama. Shvatili smo da velika razvojna šansa kompanije leži upravo u učestvovanju u obrazovanju. Dakle, preduzeća moraju pokazati inicijativu u ovoj oblasti, pogotovu ako, kao mi, rade u industrijama koje muči konstantan deficit radne snage“, zaključuje Mitrović.

*Reč
učenica*

Prilika za usavršavanje i napredovanje

Eleonora Stamenković (18),
Fiorentino Company

„Još kao malu me je zanimalo šivenje, pa je smer konfekcionar tekstila bio sasvim logičan izbor. Zadovoljna sam što nam je omogućena praktična nastava u fabriči jer sam kroz nju zaista mnogo naučila. Trudim se, međutim, da vežbam i mimo prakse u firmi – usavršavam se i kod kuće, gde imam mašinu za šivenje. Može se reći da u 'Fiorentinu' radim po narudžbini, a kod kuće pravim modele za svoju dušu.“

Kristina Ilić (18), Manifattura Europea:

„Moja majka je krojačica i uvek sam je sa zadovoljstvom gledala kako radi. Kada je došlo vreme da se odlučim za srednju školu, za mene nije bilo dileme – upisala sam smer konfekcionar tekstila. Ipak, bila sam zatečena kada sam prvi put u fabriči videla koliko različitih mašina ima, uplašila sam se da nikada neću naučiti da radim na njima. Međutim, sada radim samostalno i cini mi se da sam dobra u ovome.“

Saradnja sa tekstilnom industrijom

Karijerno vođenje i savetovanje

Boljom informisanošću do pravog zanimanja

Poslednjih godina često se dešava da u srednjim školama ima više mesta nego što ima malih maturanata. Pojedine škole žale se da ne mogu da upisu dovoljan broj učenika, tj. da popune odeljenja. Tehnička škola Vlasotince nema ovaj problem. Zaposleni u školi veoma se angažuju a promociji svoje obrazovne ustanove – distribuiraju štampani informativni materijal, gostuju na lokalnim medijima, organizuju javne časove i info-sesije za svoje sugrađane, buduće srednjoškolce i njihove roditelje, a realizuju

i ostale aktivnosti iz programa karijernog vođenja i savetovanja (KVIS) u saradnji sa osnovnim školama, a od skoro i sa vrtićima.

Nastavnici i učenici Tehničke škole Vlasotince posećuju lokalne osnovne škole gde učenicima završnih razreda predstavljaju obrazovne profile i njihovu perspektivu na tržištu rada. Takođe se organizuju info-sesije u samoj srednjoj školi, na kojima đaci i roditelji stiču osnovna znanja o profilima koje škola nudi, a potom obilaze radionice

▼ Učenice tekstilnih smerova u školskoj radionici

u kojima se odvija praktična nastava. „Deci je posebno interesantno kada ih vodimo u obilazak kompanija koje sarađuju sa školom“, kaže školska psihološkinja Dragana Stanković, članica tima za karijerno vođenje i savetovanje. Na taj način budući srednjoškolci dobijaju potpune informacije o tome kako će izgledati školovanje u profilu za koji se odluče.

Prilikom predstavljanja zanimanja učenicima, potrebno je odgovoriti na nedoumice i brojna pitanja koje mladi imaju, kao što su mogućnost zaposlenja, veštine i talenti potrebeni za određene profesije, ali i stereotipi o njima. „Mi se trudimo da radimo na prevazilaženju rodnih stereotipa o svetu rada i zanimanja. Zbog toga organizujemo i Dan devojčica, manifestaciju čiji je cilj da se devojčice ohrabre da pri odabiru zani-

manja ne podležu stereotipima, već da se rukovode svojim interesovanjima i sposobnostima“, kaže Dragana Stanković.

Po mišljenju zaposlenih u Tehničkoj školi, sa karijernim vođenjem i savetovanjem treba početi što ranije. Zbog toga u školi u okviru Dečje nedelje organizuju posetu dece iz vrtića i njihovih vaspitača, pa mališani sa srednjoškolcima crtaju i sa njima se igraju. Predškolska deca tako još u najranijem uzrastu imaju priliku da obiđu radionice u kojima uče budući industrijski mehaničari i da vide kako rade prave mašine. Takođe, imaju priliku da se druže i sa budućim arhitektonskim tehničarima koji ih uče da crtaju ili obilaze tekstilne radionice u kojima sa starijim drugarima prave ukraše koje potom nose kući kao uspomenu na dan koji su proveli u srednjoj školi.

*Reč
učenica*

Tamara Stevanović, (15)

„Zanimanje modni krojač me je oduvek privlačilo, a nakon radionica profesionalne orientacije i info-sesije koju je škola organizovala, definitivno sam odlučila da upišem taj profil. Dodatno me je motivisalo saznanje da su neke bivše učenice odmah posle završetka Tehničke škole našle posao, što je i moja želja. Posle nekoliko godina rada, kada budem stekla dovoljno iskustva, volela bih da otvorim sopstvenu krojačku radnju.“

Krojači sopstvene sudbine i karijere

Jovana Stanislavljević, (17)

„U mojoj porodici starije generacije žene bile su domaćice, ali sestre i ja imamo drugačiju životnu filozofiju. Meni je oduvek bila želja da radim u tekstilnoj industriji i da kasnije osnujem svoju radionicu u kojoj ću samostalno kreirati i šiti modele. Zasad mi školovanje na smeru konfekcionar tekstila dobro ide, posebno praksa u kompaniji Fiorentino, a primam i stipendiju Ministarstva prosvete.“

Preduzetništvo u školskoj klupi

Uspešne učeničke kompanije

Tehnička škola Vlasotince potrudila se da učenicima trogodišnjih obrazovnih profila obezbedi kvalitetnu praktičnu nastavu u kompanijama koja će ih na pravi način osposobiti za posao. Međutim, svesni značaja prakse za đake stručnih škola, i nastavnici sa četvorogodišnjih smerova, pogotovu u obrazovnom profilu ekonomski tehničar, potrudili su se da je realizuju u uslovima koji simuliraju realno poslovanje. Iz tog razloga se Jasmina Đorđević, nastavnica ekonomskih grupa predmeta, upustila u uvođenje preduzetničkih znanja u svoja odeljenja.

„Kroz dotadašnji rad sa decom shvatila sam da im je teorija iz ekonomije i računovodstva često suvoparna, pa sam odlučila da nastavu učinim zanimljivijom kreiranjem učeničkih kompanija. To su virtualna preduzeća koja osnivaju i vode učenici. Oni na taj način stiču i veštine koje ne mogu dobiti iz knjiga, kao što su organizacione, finansijske, marketinške i sl.“, kaže Jasmina Đorđević, kojoj je zbog ovog angažovanja organizacija „Dostignuća mladih u Srbiji“ dodelila titulu najboljeg nastavnika/menatora u školskoj 2009/10. godini.

Prva učenička kompanija se zvala „Typing“ i đaci su u njoj kucali maturske radove po narudžbini, a od zarade su platili mini bus i otišli na eksurziju u Niš. To ih je motivisalo da se aktivnije uključe u ovaj vid preduzetništva. Naredne godine đaci su osmislili proizvodnju crvenih ručno šivenih futrola za mobilne telefone. Bez velikih očekivanja otišli su sa nastavnicom na nacionalno takmičenje u Beogradu i osvojili prvo mesto, koje ih je odvelo dalje na evropsko takmičenje u Roterdamu. „To je bilo veoma zanimljivo iskustvo, prvenstveno zato što su deca stekla samopouzdanje kada su videla koliko se njihov rad vrednuje. Put u Hollandiju je takođe bio interesantan – neki učenici su prvi put leteli avionom, neki su se našli u retkoj prilici da komuniciraju na stranim jezicima, a svi su bili iznenađeni raznovrsnom ponudom učeničkih kompanija iz drugih država“, objašnjava nastavnica i dodaje da je, iako nisu pobedili u Roterdamu, i samo učestovanje u ovom programu bilo značajno iskustvo za njih.

↑ Učenička kompanija „Džinče“

Sa kompanijom neobičnog naziva – „Džinče“ 2012. učestvovali su na Međunarodnom poljoprivrednom sajmu, gde su osvojili prvo mesto. Kompanija je dobila naziv po glavnom proizvodu – ljutoj papričici koja se „gruva“ u drvenom avanu i potom prodaje u ambalaži koju su osmislili đaci. Kako su već bili naviknuti na to da pobeđuju, đacima je najveći utisak bio način na koji su stranci, prilikom proglašavanja pobednika, izgovarali reč „džinče“.

Posle ovih uspeha Jasminu Đorđević su, prema njenim rečima, deca konstantno nagovarala da osnivaju nove kompanije. Tako su vremenom počeli da proizvode i sirup od višnje zaslađen stevijom, ali i da pružaju usluge organizovanja ekskurzija.

Na njihove rezultate nisu ostali ravndušni ni učenici mašinskih smerova, pa su tražili od Milivoja Đorđevića, tada svog nastavnika a sadašnjeg direktora škole, da osnuju sopstvenu učeničku kompaniju koja se bavila restauracijom starih automobila. Zajedno su sakupili novac za kupovinu polovnog „opela“ iz sedamdesetih godina prošlog veka koji su popravili, dočerale i prelakirali. Na takmičenju najboljih učeničkih kompanija izabrani su za odeljenje sa najboljim timskim duhom, a za njihov podvig čulo se nadaleko, pa su počele da im pristižu i poslovne ponude od nepoznatih ljudi za restauriranje vozila.

„Decu nije teško zainteresovati za učenje ako im pružite mogućnost da budu kreativni, inovativni i preduzetni“, zaključuje Jasmina Đorđević.

I humanost se uči...

Osim učeničkih kompanija, Tehnička škola Vlasotince pruža svojim đacima i mogućnost sticanja preduzetničkih veština kroz organizovanje humanitarnih akcija. Pred kraj svake godine učenici predvođeni nastavnicom Jasminom Đorđević sami pripremaju slatkiše koje potom prodaju u školi, javnim institucijama i privatnim kompanijama, ali i na gradskom trgu, kako bi prikupljenim sredstvima pazarili novogodišnje paketiće za osobe sa smetnjama u razvoju. Akcijom pod nazivom „Mafinima do srca“ zaradili su krajem 2017. dovoljno novca za 31 paketić, koji su učenice i učenici sami pripremili i upakovali vodeći računa da svako dobije poklon koji mu odgovara, i prema

interesovanjima, ali i prema zdravstvenim potrebama. Prilikom dodele paketića đaci su korisicima Centra za socijalni rad priredili nezaboravan doček Nove godine obućeni u odela Deda Mrazova, uz adekvatan kulturno-umetnički program, odnosno pevanje pesmica, recitovanje i fotografisanje.

Momčilo Ignjatović, direktor vlasotinačkog Centra za socijalni rad, kaže da je deo paketića završio u rukama 19 korisnika sa smetnjama u razvoju, a ostatak su podešteli deci iz siromašnih porodica. „Za decu sa smetnjama u razvoju ovo je poseban doživljaj. Svake godine posle dodele paketića danima pričaju o Deda Mrazovima i Deda Mrazicama i unapred se vesele narednoj godini“, kaže Ignjatović.

▼ Novogodišnja skulptura koju su napravili učenici

Preduzetništvo u školskoj klupi

↑ Akcija „Mafinima do srca“ u Centru za socijalni rad Vlasotince

Osim što na ovaj način stiču znanja o tome kako da naprave kvalitetan proizvod i da ga što bolje promovišu, đaci uče i važnu životnu lekciju – da uvek kada su u mogućnosti treba da pomognu onima kojima je podrška potrebna.

„Ovo je mala sredina. Svi se poznajemo i volimo međusobno, i želimo jedni drugima da učinimo život lepšim i lakšim“,

objašnjava Emilia Stanković, učenica trećeg razreda profila ekonomski tehničar, i dodaje da se upravo iz tog razloga celo odeljenje angažovalo u akciji pripreme i dodele paketića. Veliko interesovanje za njihove mafine Emilia objašnjava željom građana Vlasotinca da pomognu svojim sugrađanima, ali i dobrim ukusom učeničkih slatkiša, čiji recept, kao i svaki iskušan kuvar, ne želi da otkriva javnosti.

Preduzetništvo u školskoj klupi

Školsko partnerstvo

Učenje i druženje sa vršnjacima iz Nemačke

U okviru projekta „Partnerstvo na delu“¹ Tehnička škola Vlasotince uspostavila je 2010. godine partnerstvo sa nemačkom školom „Hugo Eckner“ (Hugo-Eckener-Schule) iz Fridrihshafena. Od tada svake godine vodi svoje učenike na sedmodnevno putovanje u Nemačku, u posetu partnerskoj školi, a jednom godišnje i nemački đaci dolaze u uzvratnu posetu vlasotinačkoj školi. Ova putovanja su prilika da se đaci iz dve zemlje druže, uče jedni od drugih, razmenjuju iskustva i upoznaju drugaćiju kulturu i običaje. S obzirom na to da su smešteni u kućama svojih drugara domaćina, imaju priliku da vide u kakvim materijalnim uslovima žive njihovi vršnjaci i kakav društveni život vode.

Prema rečima nastavnice Jasmine Đorđević, učenici su se na ovim putovanjima susretali sa raznovrsnim navikama, običajima i obrascima ponašanja, i kroz to iskustvo naučili su da poštuju i uvažavaju

različitosti. U početku, učenicima iz Vlasotinca bila je neobična praksa Nemaca da svako plaća svoje piće ili to što njihove majke ne nutkaju goste hranom, što je kod nas čest slučaj, već ih samo jednom ponude. „S druge strane, kada nemački đaci dolaze u Vlasotince, ovdašnji roditelji sređuju kuću i nabavlaju hranu kao da se spremaju za svadbu. Jedna devojčica mi je rekla pred dolazak Nemaca da njeni roditelji samo što nisu menjali crep na kući – sve drugo su dotali“, kaže kroz šalu Jasmina Đorđević.

Na nemačke đake koji su u martu 2018. godine posetili Vlasotince najveći utisak ostavila je ljubaznost domaćina. „Prvi dan posete proveli smo u Beogradu, lepotom gradu u kojem žive prijatni, otvoreni i opušteni ljudi. Rečeno mi je da se mentalitet razlikuje u drugim mestima u Srbiji, međutim i u Vlasotincu sam upoznao samo vedre i ljubazne ljudе. Video sam

↑ Učenici škole "Hugo Eckner" i Tehničke škole Vlasotince

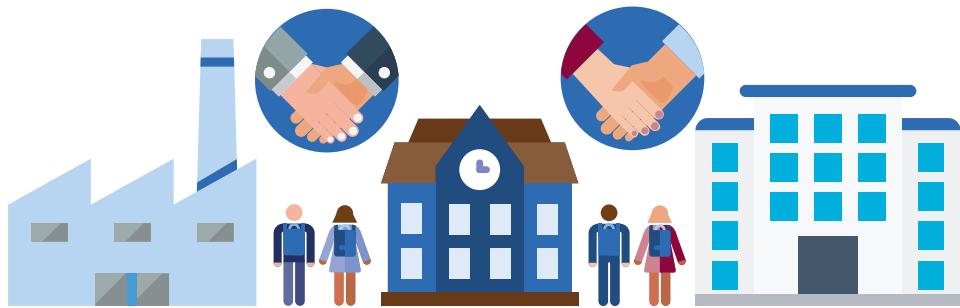
kako funkcioniše obrazovni sistem ovde i kako ljudi žive, što je iskustvo kakvo se ne može steći tokom uobičajenih turističkih poseta“, kaže Frederik Helmo iz škole „Hugo Eckner“. Inače, prilikom ove posete, osim učenika i profesora ekonomskog škole iz Fridrihshafena, prvi put su u posetu Vlasotincu došli i profesori Tehničke škole „Klod Dornie“ (Claude-Dornier-Schule). Ova tehnička škola iz Fridrihshafena je vlasotinačkoj tehničkoj školi donirala tri mašine – strugove za školske radionice u kojima se realizuje praktična nastava učenika mašinske struke.

Posle sedam godina uzajamnih poseta nastavnici vlasotinačke tehničke škole koji učestvuju u ovim putovanjima i razmenama stekli su utisak da su učenici iz Srbije najviše fascinirani nemačkim standardom, lepotom i opremljenošću tamošnje škole, dok se mlađi iz Fridrihshafena, kada dođu u Vlasotince, oduševljavaju hranom, posebno čevapima i ajvarom. Ipak, ono što i jedni i drugi najviše vrednuju iz ovog školskog partnerstva jesu prijateljstva od kojih će neka možda biti ceo život.

¹ Program „Partnerstvo na delu“ bio je finansiran zajedničkim sredstvima američke i nemačke vlade, a sprovodili su ga Institut za održive zajednice i Evropski pokret u Srbiji u saradnji sa Nemačkom organizacijom za međunarodnu saradnju GIZ (tadašnji GTZ). Cilj programa bio je uspostavljanje dugoročnog partnerstva između 30 nemačkih i 30 srpskih ekonomskih srednjih škola.

Tehnička škola Vlasotince

Činjenice i brojke

♦
1920.

godine je osnovana Tehnička škola Vlasotince.
♦

♦
7 godina

traje partnerstvo sa nemackom školom „Hugo Ekner“.

6 kompanija

učestvuje u javno-privatnom partnerstvu:
„Falke“, „Gruner“, „Elrad“, „Elrad Wire Systems“, IGM „Mladost“ i SLR „VitKo“.

**Od školske
2016/17.**

godine škola je u projektu „Reforma srednjeg stručnog obrazovanja“.

♦
525
učenika/ca
raspoređenih u

22
odeljenja
♦

4
četvorogodišnja
obrazovna profila

- arhitektonski tehničar
- elektrotehničar elektronike
- ekonomski tehničar
- mašinski tehničar motornih vozila

5
područja rada

- tekstilstvo i kožarstvo
- geodezija i građevinarstvo
  - elektrotehnika
- ekonomija, pravo i administracija
- mašinstvo i obrada metala

3
trogodišnja
obrazovna profila

- sa elementima dualnog obrazovanja:
- industrijski mehaničar,
- bravar-zavarivač i
- modni krojač¹

¹Od školske 2018/19. godine planiran je upis mehatroničara (4 godine) i mehaničara motornih vozila (3 godine).

**"TEHNIČKA ŠKOLA VLASOTINCE:
USPEŠNA PRIČA - PARTNERSTVO ZA UČENJE KROZ RAD"**

Tekst i fotografije: Marija Dukić

Lektura: Svetlana Preradović

Dizajn i prelom: Sandra Milanović

Štampa: ????

Maj, 2018. godine

ŠTAMPANJE OVE PUBLIKACIJE OMOGUĆILO JE NEMAČKO
SAVEZNO MINISTARSTVO ZA EKONOMSKU SARADNJU I RAZVOJ (BMZ) KROZ
PROJEKAT "REFORMA SREDnjEG STRUĆNOG OBRAZOVANJA" KOJI SPROVODE
MINISTARSTVO PROSVETE, NAUKE I TEHNOLOŠKOG RAZVOJA RS I GIZ.

Република Србија
Министарство просвете, науке и
технолошког развоја

Tehnička škola Vlasotince

Adresa: Mihajla Mihajlovića bb, Vlasotince

Telefon: 016/875-125, 875-040

Email: tsvlasotince@gmail.com